

1. MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATOK ÉS KÖZÉPTÁVÚ ELŐREJELZÉS

A magyar gazdaság növekedésének szerkezete 2013 óta stabilabbnak és kiegyensúlyozottabbnak tekinthető, melyet több tényező is alátámaszt. Egyrészt fontos kiemelni, hogy míg 2013 előtt az export volt a magyar gazdaság motorja, addig az elmúlt két évben a belső kereslet is egyre markánsabban járul hozzá a bruttó hazai össztermék bővüléséhez. Másrészt az egyensúlyi mutatók is kedvezően alakulnak, vagyis a gazdasági teljesítmény javulása nem eladósodásból származik. A növekedés fenntarthatóságát tükrözi ugyanis, hogy a külkereskedelmi egyenleg meghaladta tavaly a 8 milliárd eurót, illetve hogy az államháztartás hiánya rendre tartósan, jóval a GDP 3% alatt alakul.

1.1. A NÖVEKEDÉS ÖSSZETEVŐI

Az Európai Bizottság a tavaszi előrejelzésében jelentősen felfelé módosította mind 2016, mind 2017 tekintetében hazánk növekedési prognózisát. Jelenleg a szakértők 2,5%-os és 2,8%-os GDP-bővülést vetítenek előre Magyarországon, tehát a Kormány és a Bizottság hasonlóan ítéli meg a kilátásokat. A fő különbség a két makrogazdasági pálya mögött, hogy az Európai Bizottság 0,3 százalékponttal visszafogottabb GDP-prognózissal számol jövőre. Ennek hátterében az áll, hogy a szakértők egyelőre még nem tudták figyelembe venni a jelentés készítésekor a közelmúltban bejelentett kormányzati intézkedéseket, amelyeket a Konvergencia Program és a költségvetési kitekintő már tartalmaz.

1. táblázat: Az Európai Bizottság és az NGM makrogazdasági előrejelzéseinek összehasonlítása

növekedés %-ban	NGM			Európai Bizottság					
	2016. évi KP			2016. tél			2016. tavasz		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
GDP	2,9	2,5	3,1	2,7	2,1	2,5	2,9	2,5	2,8
Háztartások fogyasztási kiadása	3,1	3,9	3,7	3,0	3,2	2,5	3,0	3,2	3,0
Közösségi fogyasztási kiadás	0,6	0,4	0,9	0,2	0,3	0,5	0,6	2,9	0,5
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	1,9	-1,8	9,1	0,0	-2,0	3,6	1,9	-1,7	4,0
Export (árúk és szolgáltatások)	8,4	6,7	6,3	8,5	6,2	6,4	8,4	6,2	6,4
Import (árúk és szolgáltatások)	7,8	6,4	7,4	7,3	5,8	6,6	7,8	6,0	6,6
Munkanélküliségi ráta	6,8	5,5	5,2	6,7	6,0	5,2	6,8	6,4	6,1
Infláció	-0,1	0,4	0,9	0,1	1,7	2,5	0,1	0,4	2,3
Államháztartás egyenlege (GDP %-a)	-2,0	-1,9	-2,4	-2,1	-2,0	-1,9	-2,0	-2,0	-2,0
<i>strukturális egyenleg</i>	<i>-1,4</i>	<i>-2,1</i>	<i>-2,1</i>	<i>-2,2</i>	<i>-2,5</i>	<i>-2,2</i>	<i>-2,0</i>	<i>-2,9</i>	<i>-2,5</i>
Államadósság (GDP %-a)	75,3	74,5	73,6	75,8	74,3	72,4	75,3	74,3	73,0

Magyarország kiegyensúlyozott gazdasági teljesítményt mutatott 2013 és 2015 között, a növekedés üteme tavaly 2,9%-ra gyorsult. E folyamatoknak köszönhetően az elmúlt években mind az Európai Unió átlagánál, mind Németországnál rendre kedvezőbb GDP-adatokat regisztráltak Magyarországon. Azaz hazánk ismét konvergált a fejlettebb régióhoz. Amellett, hogy a magyar gazdaság dinamikusan bővül, annak szerkezete egyúttal kiegyensúlyozottnak és fenntarthatónak is tekinthető, amit több tényező is alátámaszt. Egyrészt a legtöbb szektor kedvező és stabil teljesítményt produkál, azaz a növekedésből szinte minden ágazat egyaránt profitál. Másrészt az adatok nem párosultak a külső és a belső egyensúly megbomlásával, vagyis nem hitelfelvétel táplálta a magyar gazdaság felzárkózását.

A költségvetési kitekintő és a 2016. évi Konvergencia Program makrogazdasági pályája azonos. A Kormány várakozásai alapján idén 2,5%-kal, jövőre 3,1%-kal bővíthet a magyar gazdaság teljesítménye. A kilátásokat, azaz a belső és a külső kereslet alakulását negatív és pozitív tényezők egyaránt befolyásolják. Előbbiek között említhetjük egyrészt, hogy míg tavaly az előző, 2007-2013-as, illetve az új, 2014-től induló programozási időszak forrásai egyaránt felhasználhatók voltak, addig idén már csak az új ciklus támogatásai hívhatók le. Vagyis az uniós források ciklikussága következtében a beruházások idén elmaradhatnak a tavalyi szinttől. Másrészt a külső kereslet visszafogottabban alakulhat, ami többek között a kínai gazdaság lassulására, valamint az olajexportáló országokat övező fiskális és reálgazdasági nehézségekre vezethető vissza.

A másik oldalról viszont kiemelendő, hogy bár tavaly a magyar GDP elérte a válság előtti szintet, a belső kereslet még nem zárkózott fel teljesen. Azaz mind a fogyasztás, mind a beruházás tekintetében élénkülést vetít előre, hogy létezik egyfajta helyreállási potenciál. Ezen túlmenően a kilátásokat fundamentális tényezők és fiskális ösztönzők is erősítik. Hosszabb távon serkentik ugyanis a keresletet többek között a továbbra is kedvező munkaerő-piaci trendek és a tartósan alacsony olajárak. Ezzel párhuzamosan, a növekedés támogatása érdekében hozott korábbi és közelmúltbeli kormányzati intézkedések, mint például az szja és a bankadó csökkentése, valamint az új lakásépítések ösztönzése, számottevő mértékben tompíthatják az EU-s transzferek ciklikusságából fakadó lassulást.

A felsorolt pozitív és negatív tényezőket a Kormány aktuális makrogazdasági alappályája tartalmazza, ugyanakkor az előrejelzést további kockázati tényezők alakíthatják. Ezek közül két alternatív forgatókönyvet az 1. számú keretes írás ismertet.

Összességében 2016-ban a növekedés üteme az EU-s transzferek természetes ciklikussága miatt enyhén elmaradhat a 2015-östől. Az egyszeri hatás kifutásával, 2017-től kezdve viszont a bruttó hazai össztermék volumene ismét 3% körül bővíthet, amit az elmúlt időszak tartósan magas GDP-adatai is alátámasztanak. Ez a stabil bővülés a kormányzati intézkedéseknek köszönhetően várhatóan még a 3%-os ütemet is felülmúlja az elkövetkező évek során.

1. számú keretes írás: érzékenységvizsgálatok – pozitív és negatív forgatókönyvek

A makrogazdasági pályát pozitív és negatív kockázati tényezők egyaránt övezik. Ezek közül két aktuális, alternatív forgatókönyv kiválasztására került sor. A pozitív scenárió a fogyasztói és üzleti bizalom erősödésén, míg a negatív forgatókönyv a külső kereslet lassabb élénkülésén alapul. Az érzékenységvizsgálatok azt mutatják meg, hogy a sokkhatások következtében milyen mértékben térne el a főbb makrogazdasági változók szintje az alappályától. Az 1-2. ábra illusztrálja a Nemzetgazdasági Minisztérium DINAMO modelljével¹ készült becsléseket.

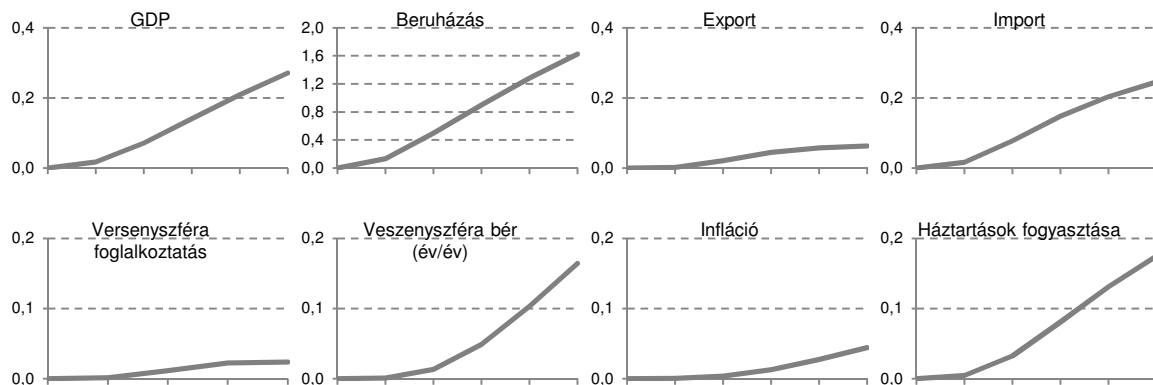
A pozitív scenárió azon a feltételezésen alapul, hogy a kedvezőbb növekedési kilátások következtében a hitelezési aktivitás az alappályában becsülnél gyorsabban élénkülhet. A forgatókönyvben ezt a hatást az ragadja meg, hogy többek között a mérsékeltebb kockázati prémium és alacsonyabb kamatkörnyezet következtében a vállalati beruházások hosszú távú egyensúlyi szintje tartósan 2 százalékponttal emelkedik az előrejelzési horizonton.

Az üzleti környezet javulásába vetett bizalom erősödésének következtében a vállalatok termelési tényezők iránti kereslete is megnő. Azaz a sokkhatás többletfoglalkoztatást és pótlólagos

¹ A Dinamikus Nemzeti számlák Alapú Modell (DINAMO) leírása az alábbi linken érhető el: <http://2010-2014.kormany.hu/download/5/34/41000/Dinamo%20NGM%20EI%C5%91rejelz%C3%A9si%20M%C3%B3dszertan.pdf>

beruházásokat generál. A konjunkturális kilátások javulása érdemben emelkedő bérdinamikát is eredményez, ami a fogyasztás jelentős mértékű bővülését is maga után vonja. Következésképp, mind a háztartások, mind a vállalatok esetében a bizalom javulása az óvatossági motívumok enyhülésével és a megtakarításaik csökkenésével, és ezen keresztül a gazdasági szereplők kiadásainak növelésével párosul. Ugyan a belföldi felhasználás importvonzata pótlólagos behozatalt eredményez, a kiépült többletkapacitások hazánk kivitelének további erősödését is eredményezik. Az aggregált kereslet élénkülése ezen túlmenően egyfelől enyhe inflációs nyomást gerjeszt, másfelől viszont növekvő adóbevételekkel is párosul, javítva így a kormányzati szektor egyenlegét.

1. ábra: A bizalom erősödése*

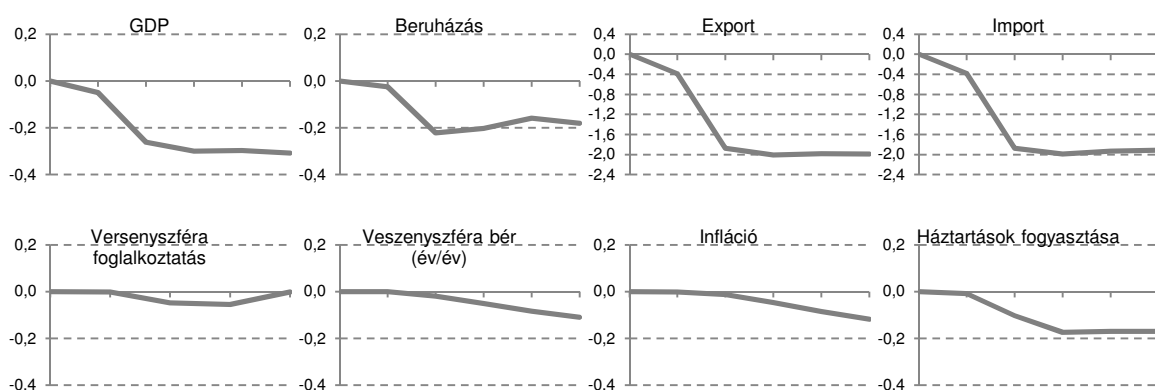
Forrás: NGM számítás a DINAMO modell alapján

*A diagramok a változók szintjének alappályához viszonyított százalékos eltérését mutatják be. A vízszintes tengely osztásai az éveket jelölik: az első osztás a 2015-ös, az utolsó a 2020-as évet reprezentálja.

A negatív forgatókönyv tárgyát a külső kereslet vártnál lassabb élénkülése képezi, ugyanis a közelmúltbeli tapasztalatok alapján a külső konjunktúra alakulását negatív kilátások övezik. Egyrészt a kínai gazdaság lassulása Magyarország autóiipari kitettségén keresztül hordoz kockázatokat. Másrészt az Egyesült Királyság kiválása az Európai Unióból az eurózóna lassulásához vezethet, illetve az uniós költségvetés bevételi oldalát is veszélyeztetné. Ezekon túlmenően, a geopolitikai feszültségek eskalálódása is romló globális növekedési adatokat eredményezhet. Miután sokrétű és szerteágazó e faktorok hatásmechanizmusa, az érzékenységvizsgálat során csak a központi csatorna vizsgálatára került sor: a külső kereslet 2 százalékpontos átmeneti (egy évig tartó) romlásán alapul az alternatív forgatókönyv.

A vártnál mérsékeltebben élénkülő külső konjunktúra következtében hazánk kivitelének növekedése is lassulna, amely a hazai termelési kapacitások vártnál visszafogottabb bővülését is eredményezné. Azaz a foglalkoztatás és a beruházások, és így az export dinamikája is elmaradna az alappályában feltételezettől. A sokkhatást érdemben tompítja ugyanakkor, hogy a kivitelnek magas az importtartalma, így a behozatal is alacsonyabb lenne az alappályához képest. A kereslet lassabb élénkülése az infláció mérséklődését, és ezzel párhuzamosan a versenyszféra béreinek enyhén mérsékeltebb bővülését vonná maga után. Összességében az államháztartás egyenlege is valamelyest romlana a külső kereslet gyengülésének következtében.

2. ábra: Külső környezet romlása*

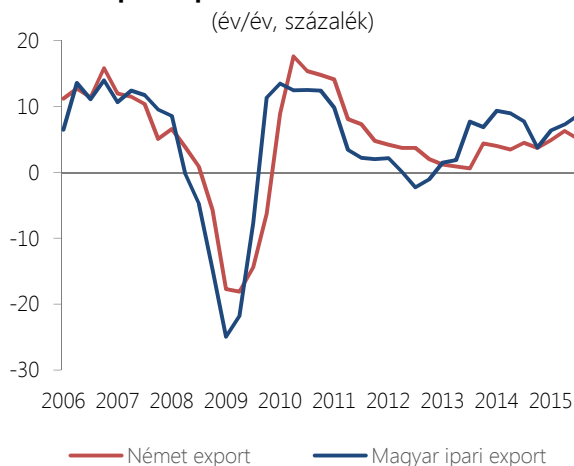
Forrás: NGM számítás a DINAMO modell alapján

*A diagramok a változók szintjének alappályához viszonyított százalékos eltérését mutatják be. A vízszintes tengely osztásai az éveket jelölik: az első osztás a 2015-ös, az utolsó a 2020-as évet reprezentálja.

1.1.1. KÜLGAZDASÁG

Az Európai Bizottság tavaszi előrejelzése és a Kormány prognózisa közel azonos exportdinamikát mutat. Ez annak köszönhető, hogy az NGM külső kereslet előrejelzése szokásosan a Bizottság számain alapul. A kismértékű eltérés arra vezethető vissza, hogy a Bizottság megítélése szerint a külső kereslet némileg visszafogottabban alakul majd 2016-ban.

3. ábra: A német export és a magyar ipari exportértékesítés alakulása

Forrás: Eurostat, KSH

4. ábra: Magyarország exportjának alakulása

Forrás: KSH, NGM számítás

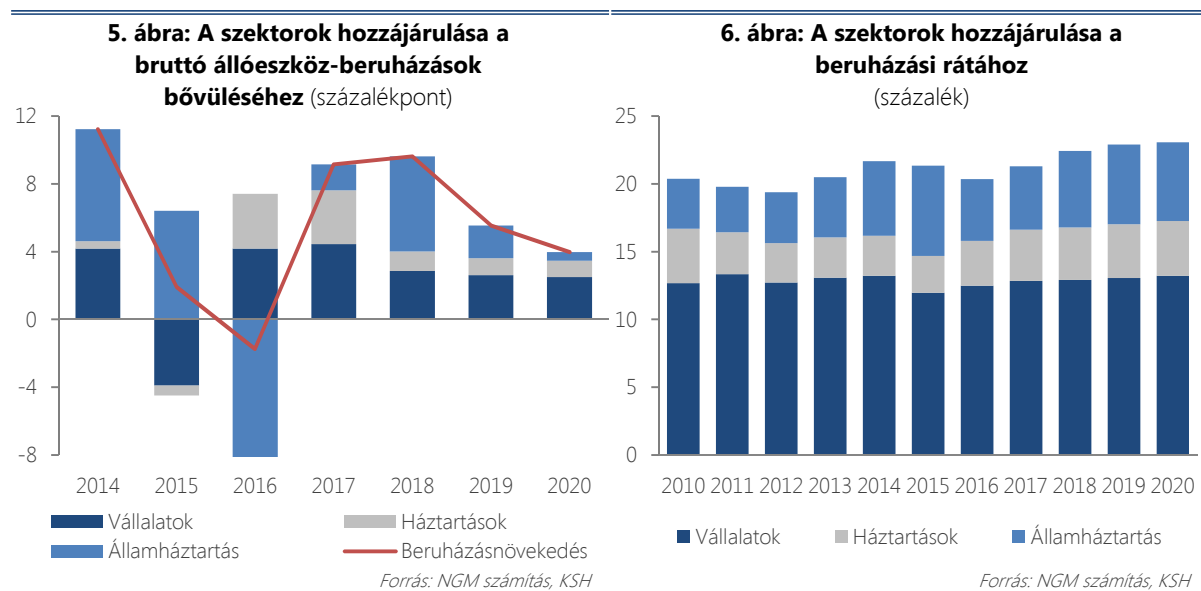
A tavalyi kiemelkedő exporthatást követően 2016 során továbbra is magas, 7% körüli növekedés prognosztizálható a kivitel tekintetében, amit az ipari export-rendelésállományok magas szintje is támogat. Magyarország számára egyre fontosabb a külső kitétségéből származó kockázatok mérséklése, így a 2017. évtől induló új iparstratégia egyik célja az ország külkereskedelmének diverzifikálása. Ennek keretében kiépülő többletkapacitások további lendületet adnak majd a külkereskedelemnek, amelynek hatására várhatóan a járműipari termelés mellett a többi kiemelt

ágazat kivitele is dinamizálódhat. A szolgáltatások exportja a belső kereslet élénkülésével összhangban várhatóan továbbra is jelentősen bővül.

Az elkövetkező években az import növekedésében meghatározó szerepet játszik az EU-s transferek felhasználásának alakulása. Az uniós támogatások ciklikussága miatt ugyanis a belső kereslet importvonzata várhatóan mérsékeltebb lesz 2016-ban, ugyanakkor a transferek 2017-től kezdődő felfutásával összhangban újra növekedésnek indul majd. Ennek eredményeként, valamint az olcsó kőolaj miatt kedvezően alakuló cserearány következtében a nettó export a tavalyi évet követően ismét erőteljesen járulhat hozzá a GDP növekedéséhez, mindazonáltal 2017-től gyengülhet a hozzájárulás mértéke. A fentiek tükrében a külkereskedelmi többlet 2016-ban számottevően tovább emelkedhet, túlszárnyalva a tavalyi évi rekordtöbbletet.

1.1.2. BERUHÁZÁSOK

Az elkövetkező időszak beruházásait illetően az Európai Bizottság tavaszi előrejelzése és a Kormány makrogazdasági pályájában felvázolt 2016-os folyamatok között érdemi különbség nem mutatkozik. Mindazonáltal, 2017-ben a Kormány az EU-s források és az Otthonteremtési Program fokozottabb felfutásával számol, így erőteljesebb beruházási dinamikát vetít előre.

2016-ban a beruházások alakulásához várhatóan a privát szektor fejlesztései fognak pozitívan hozzájárulni, miközben az EU-társfinanszírozással megvalósult állami projektek kifizetése a költségvetés beruházásainak mérséklődésében tükröződik majd. Vélhetően a vállalatok és a háztartások élénkülő beruházási aktivitása nem tudja majd ellensúlyozni a költségvetés fejlesztéseinek ideiglenes megtorpanását, így 2016-ban átmenetileg negatív tartományba fordulhat a növekedési szám. Ezt követően viszont az uniós forrásfelhasználás felgyorsításának, valamint az Otthonteremtési Program felfutásának együttes hatásaként 2017-re és 2018-ra a beruházások erőteljes megugrása prognosztizálható, amelyhez mindhárom szektor egyaránt hozzájárul majd. Ezzel összhangban hazánk beruházási rátája előreláthatóan a teljes előrejelzési időszakon folyamatosan emelkedik és stabilan 20% felett alakul majd, amely azért is kedvező, mert a fejlesztések a kapacitások kiépülése után, a termelés beindulását követően is támogatják a gazdaság növekedését.

A vállalati szektor elkövetkező időszakban várható élénkülését alátámasztják az elmúlt hónapokban bejelentett fejlesztések és a feldolgozóipari kapacitáskihasználtság tartósan magas szintje is. A

közeljövőben megvalósuló beruházások között olyan autóiipari zászlóshajók fejlesztései is szerepelnek, mint például az Audi és a Mercedes, amelyek a beszállítói hálózatuk révén már eddig is jelentős beruházásokat vonzottak az országba. Emellett a kis- és középvállalkozások beruházási aktivitására továbbra is ösztönzően hat az alacsony hozamkörnyezet és a kedvező üzleti klíma, forráshoz jutásukat pedig az MNB hitelprogramja segíti. Az elkövetkező évek során elérhető, túlnyomóan gazdaságfejlesztésre felhasználható uniós forráskifizetések is támogatják majd a kkv-k fejlesztéseit.

A háztartások beruházási kedvét illetően számottevő élénkülés várható az elkövetkező évek során, amelyhez több tényező is hozzájárul. Az erősödő keresletet a stabilan alacsony kamatkörnyezet és az emelkedő reáljövedelmek mellett a kiterjesztett Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) is kifejezetten segíti. A kínálati oldal és így az építőipar élénkülésében a 2016-2019-es évekre vonatkozó kedvezményes 5%-os lakásáfa játszik majd meghatározó szerepet.

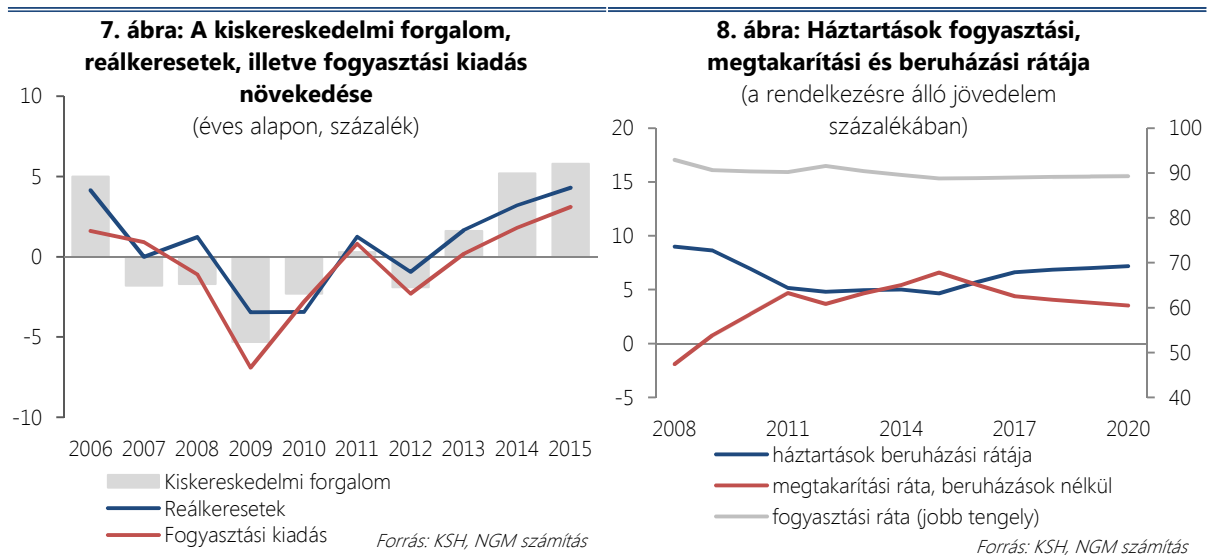
Az állami beruházások alakulását elsősorban az EU-s transzferek felhasználásának dinamikája befolyásolja az előrejelzési horizonton. Az elkövetkező évek során a 2014-2020-as költségvetési időszak keretei között 21,9 milliárd eurós támogatási összegben részesül Magyarország, ugyanakkor a prioritások jelentősen eltolódnak a gazdaságélénkítés irányába. Kiemelkedő mértékben emelkedik a foglalkoztatásra és a munkapiac fejlesztésére fordított támogatások aránya, míg a közlekedési projektek az előző időszakhoz viszonyítva kevésbé lesznek hangsúlyosak.

1.1.3. FOGYASZTÁS

Az Európai Bizottság tavaszi előrejelzése a háztartások fogyasztásának jelentős mértékű növekedésével számol 2016-2017-ben. A személyi jövedelemadó csökkentése mellett kiemeli a devizamentő intézkedések pozitív hatását, valamint előrevetíti az óvatossági motívumok enyhülését is. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a prognózis készítésekor még nem számolt az idén tavasszal hozott intézkedések, így a jövőre hatályba lépő adócsökkentések fogyasztást erősítő hatásaival. Ezeket figyelembe véve a Bizottság háztartások fogyasztására adott előrejelzése összhangban van a Kormány várakozásaival.

A 2015-ben a fogyasztás 3,1%-kal bővült, összhangban a háztartások javuló jövedelmi helyzetével. Az idei évben tovább gyorsulhat a háztartások fogyasztásának dinamikája, melynek háttérében több tényező áll. Egyrészt, a munkaerő-piaci folyamatokkal párhuzamosan tovább javul a családok jövedelmi helyzete. Másrészt az alacsony inflációs környezet növeli a bérek reálértékét. Harmadrészt, a devizahitelek rendezésén túlmenően a Kormány további intézkedései is támogatják a fogyasztás élénkülését. A személyi jövedelemadó 1 százalékpontos csökkentésének köszönhetően összességében több mint 100 milliárd forint marad a háztartásoknál. Ezen túlmenően a kétgyermekes családi adókedvezmény fokozatos megemlése, egyes állami közszolgáltatások díjának, valamint bizonyos illetékeknek a mérséklése vagy eltörlése, illetve a sertés tőkehús általános forgalmi adójának 27%-ról 5%-ra történő csökkentése is serkentik a fogyasztást.

Mindezek eredőjeként, valamint a tényadatokat is figyelembe véve 2016-ban a háztartások fogyasztási kiadása 3,9%-kal növekedhet.

Bár a fogyasztás 2006 óta nem látott mértékben növekedett a tavalyi évben, a bővülés üteme továbbra is elmaradt a reáljövedelmek emelkedésétől. Ennek hátterében az áll, hogy a lakosság fogyasztási döntéseiben továbbra is meghatározó szerepe van az óvatossági motívumnak. Ugyanakkor több tényező is az óvatossági motívumok enyhülésének irányába mutat. Egyrészt, a forintosítás, az elszámolás és a fair bankokról szóló törvény mérsékelte a családok külső kitettséget, az árfolyam ingadozásából fakadó kockázatot. Így a bizonytalanság mérséklődésén keresztül arra ösztönzi a háztartásokat, hogy növeljék fogyasztásukat. Emellett az elszámolás következtében a lakosság hátralévő tőketartozása és a törlesztőrészek is csökkentek, amely magasabb jövedelmi pozíciót eredményez. Másrészt, a hitelezésben már megmutatkoztak az élénkülés jelei, mivel az új lakáscélú hitelszerződések volumene jelentősen emelkedett 2015-ben. Különösen kedvező, hogy a növekvő reálbérekkel és a csökkenő hitelkamatokkal összhangban az elkövetkező negyedévek során a lakáscélú hitelkereslet erősödése várható, amelyhez a Családi Otthonteremtési Kedvezmény is számottevően hozzájárul.

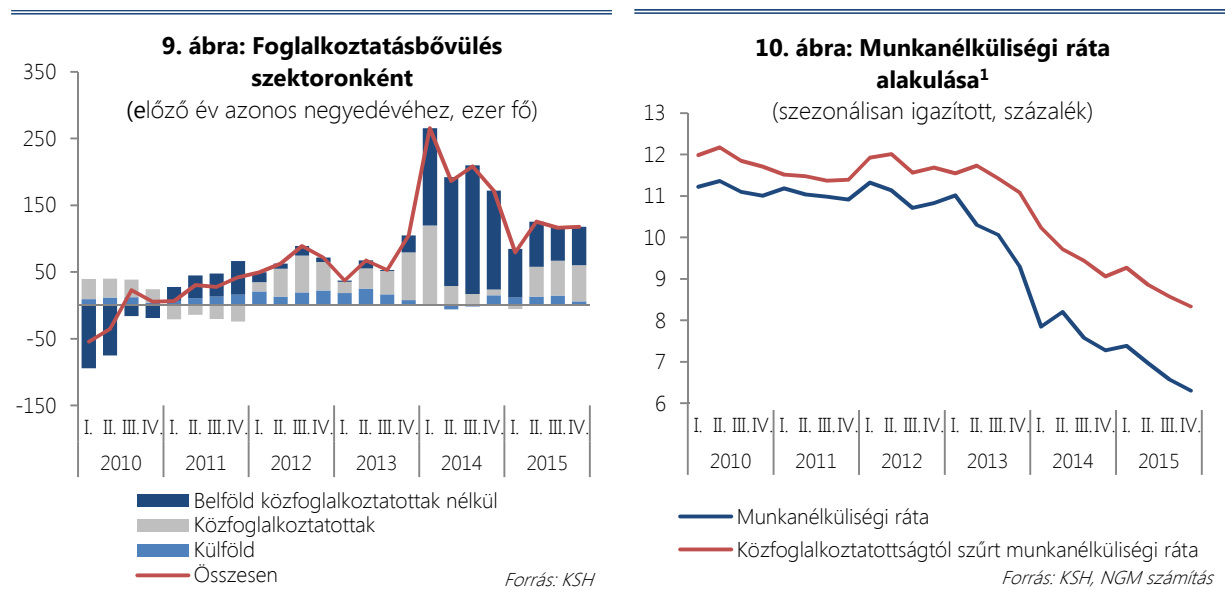
2017-től az alapvető élelmiszerek, illetve az internet általános forgalmi adójának csökkentése is serkenti a fogyasztást. Az előrejelzési horizonton a lakossági fogyasztás további bővülése várható, amit az óvatossági motívumok enyhülésén túl az emelkedő reáljövedelmek, illetve a rekordmértékű foglalkoztatás egyaránt támogatnak.

1.2. MUNKAERŐPIAC

A Kormány makrogazdasági pályája az Európai Bizottság tavaszi előrejelzésével összhangban folytatódó foglalkoztatásbővülést vetít előre, ugyanakkor annak mértékét a Kormány erőteljesebbnek gondolja. A foglalkoztatási és az aktivitási ráta növekedése mellett mindkét előrejelzés csökkenő munkanélküliségi rátát jelez előre.

A foglalkoztatás korábbi években megindult bővülése 2015-ben is folytatódott. Elsősorban a szolgáltató ágazatoknak köszönhető, hogy nemzetgazdasági szinten a foglalkoztatottak száma 2,7%-kal növekedett, de az ipar is növelte foglalkoztatását. A kedvező folyamatoknak köszönhetően a 15-64-es korcsoport foglalkoztatási rátája 63,9%-ra emelkedett. A közfoglalkoztatás a megelőző évnél lényegesen kisebb mértékben járult hozzá a növekedéshez. Ezzel összhangban a munkanélküliség

csökkenéséhez a versenyszféra növekvő munkakereslete járult hozzá legnagyobb mértékben, amelynek eredményeként az éves átlagos munkanélküliségi ráta 0,9 százalékpontos csökkenést követően 6,8%-ra süllyedt.

¹ Feltételezve, hogy közfoglalkoztatás hiányában a program keretében munkát vállalkók fele munkanélküli, másik fele pedig inaktív státuszban lenne.

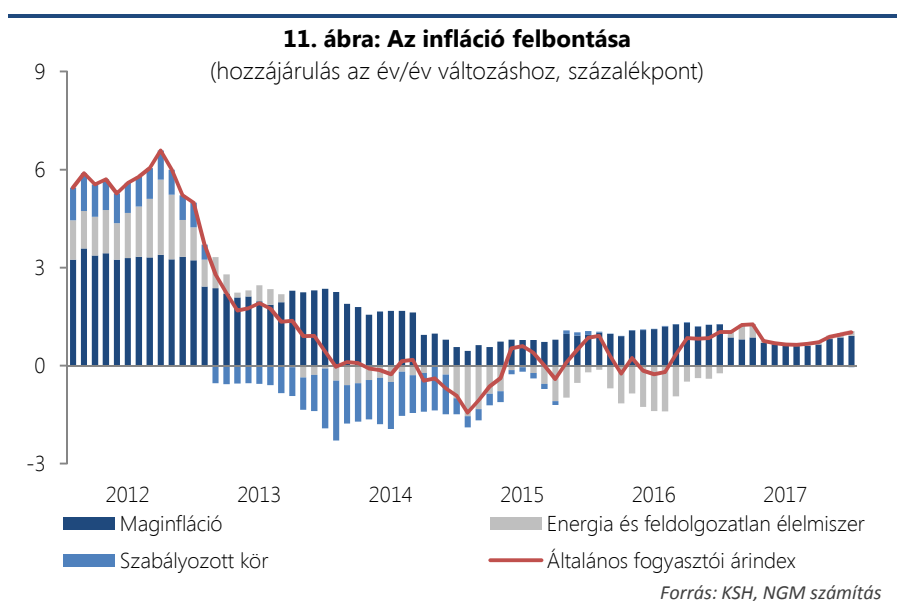
A beindult kedvező munkaerő-piaci folyamatok várhatóan az előrejelzési horizonton is fennmaradnak, amelynek eredményeként tovább növekvő foglalkoztatás, valamint 6% alá csökkenő munkanélküliségi ráta prognosztizálható. A foglalkoztatottak számának emelkedése – a konjunktúra élénkülésével párhuzamosan – a versenyszektorban megnövekvő munkakereslet, valamint kisebb részben a bővülő közfoglalkoztatási programok hatására realizálódhat. A következő években a szakképzési rendszer átalakítása is hozzájárulhat a szakképzett, középfokú végzettséggel rendelkező munkavállalók iránti kereslet kielégítéséhez.

A Kormány célja, hogy növelje a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra visszalépők arányát. Ennek érdekében a „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” program keretében a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra lépését elhelyezkedési juttatással támogatja a Kormány, a járási (fővárosi kerületi) hivatalok pedig munkaerő-piaci információkat nyújtanak és munkaerő-közvetítést végeznek az optimális elhelyezkedés érdekében. A program segítségével akár 20 ezer közfoglalkoztatott versenyszférában történő foglalkoztatása valósulhat meg. Az idei év elejétől elindult az álláskeresők kategorizálásának rendszere is (profilig) annak meghatározására, hogy kinek indokolt a közfoglalkoztatás lehetőségét felajánlani és mely esetekben indokolt a nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedéshez segítséget nyújtani.

A feszesebbé váló munkaerőpiac 2015-ben még nem fokozta érdemben a versenyszféra béreinek növekedési ütemét. Azonban a feszesebbé váló munkaerő-piaci kondíciók következtében a versenyszféra bérei a tavalyinál gyorsabb ütemben növekedhetnek idén, amit tompíthat az aktivitás növekedése következtében megjelenő munkaerő-kínálat. Az előrejelzési horizonton a versenyszféra bruttó átlagkereseteinek 4,6-5,0%-os bővülése prognosztizálható. A nettó bérek emelkedését 2016-ban tovább segítheti, hogy az idei év elejétől a személyi jövedelemadó kulcsa 16-ról 15%-ra csökkent. A közsféra átlagos bérdinamikájára várhatóan kevésbé lesz hatással a közfoglalkoztatás bővülése, ugyanakkor a bejelentett életpályamodellek különösen 2017-ben jelentősen emelhetik a költségvetési szektor bérindexét.

1.3. INFLÁCIÓS FOLYAMATOK

A Kormány inflációs előrejelzése 2016 vonatkozásában teljes összhangban van az Európai Bizottságéval, 2017 tekintetében ugyanakkor lényeges eltérést tapasztalunk. E mögött leginkább az egyes élelmiszereket és szolgáltatásokat terhelő általános forgalmi adó csökkentésének figyelembe vétele állhat, amellyel a Bizottság még nem számolt előrejelzése készítésekor. Emellett az inflációs várakozások alacsony szintje, az alacsony nyersanyagárak más termékekbe való begyűrűződése, valamint a gazdaság ciklikus helyzete is alapvetően mérsékelt áremelkedés irányába hat.

2014-hez hasonlóan a 2015-ös év egészét is rekord alacsony, nulla százalék körüli árdinamika jellemezte, főként az Európa-szerte tapasztalt alacsony inflációs környezet és az olajárak jelentős csökkenése következtében. Bár az infláció lényegében a Kormány várakozásaival összhangban alakult, az egyes hatásokat tekintve pozitív és negatív irányú meglepetések egyaránt történtek, amelyek közül a lefelé mutató tényezők 2016-ban is érvényesülnek. Az importált hatásokat tekintve a legjelentősebb az olajár további csökkenése, valamint hogy az euroövezetben az infláció historikusan alacsony szinten ragadt. A belföldi folyamatok szintén az alacsony árdinamika felé hatnak, amit támogat a sertéshús forgalmi adójának csökkentése is. Így összességében 2016-ban a megelőző évekhez hasonlóan nulla százalék körül alakulhat az infláció.

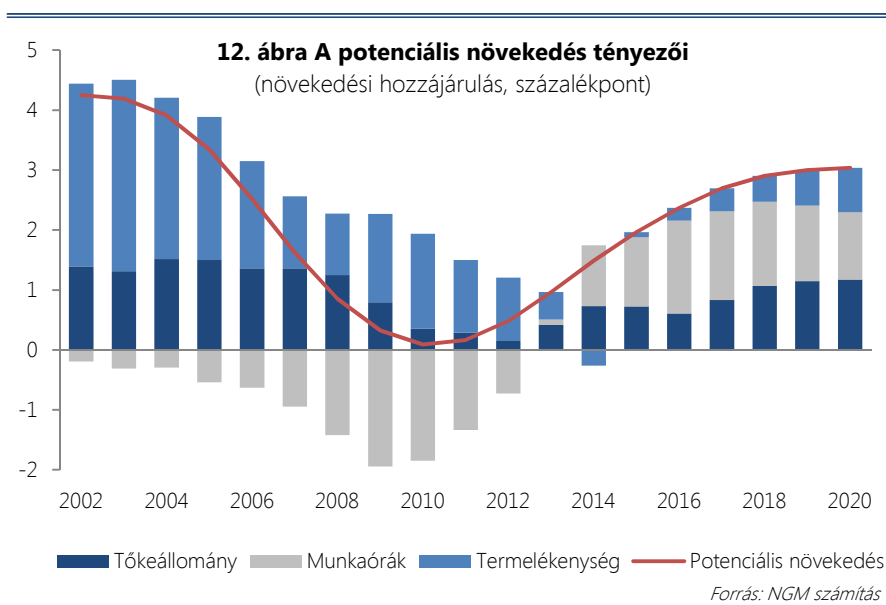
2017-ben az alacsony energiaár bázisból való kikerülésével jelentősen gyorsul az árdinamika. Emellett bár az EKB monetáris lazításának hatása csak jelentős késéssel jelenik meg Magyarországon, összességében az Európából importált infláció is közelítheti a megszokott mértéket. A belföldi folyamatokat tekintve ugyanakkor jelentős hatást eredményez az alapvető élelmiszerek, valamint egyes szolgáltatások forgalmi-adójának csökkentése. Főként az áfa mérséklés miatt az infláció 2017-ben is alacsony szinten maradhat. Ezt követően a külföldről érkező dezinfláció hatás kifutásával és a kibocsátási rés fokozatos záródásával párhuzamosan az infláció 2018 végére megközelítheti az MNB középtávú célját. Ugyanakkor az elmúlt évek folyamatai alapján kijelenthető, hogy egy mérsékelt inflációs környezet jellemzi a magyar gazdaságot, ami a várakozásokba beépülve megteremti a tartós árstabilitás feltételeit.

1.4. CIKLIKUS FOLYAMATOK

Az NGM az Európai Bizottság pályájához hasonlóan a potenciális növekedés folyamatos gyorsulását feltételezi a javuló foglalkoztatottság, az erőteljes tőkefelhalmozás és a technológiai fejlődés eredményeként. A ciklikus pozíció megítélésében ugyanakkor némi eltérést tapasztalunk, amelynek hátterében az eltérő modellkeret, illetve az a tényező állhat, hogy a Kormány figyelembe veszi a külső egyensúlyi folyamatokat is.

Az elmúlt évek kedvező adatai elvben a kibocsátási rés gyors záródását okozzák. Mivel azonban a nem várt mértékű bővülés mögött nagyrészt fundamentális tényezők húzódnak meg, a magyar gazdaság potenciális növekedése is jelentősen emelkedett ebben az időszakban. A Kormány aktív munkaerő-piaci politikája a strukturális munkanélküliség csökkenésén és az inaktív rétegek bevonásán keresztül hosszú távon is érdemben javíthatja a foglalkoztatást és a növekedési potenciált. Mindeközben a beruházások mértéke a folyamatosan érkező külföldi feldolgozóipari működőtőke, a historikusan alacsony kamatkörnyezet és az EU források gyorsított lehívásának eredményeként tovább emelkedhet.

A munkaerő-piaci reformok keretében bevont, gyengébb képzettségű rétegek a hatékonyság átmeneti mérséklődését okozzák. Ugyanakkor hosszabb távon a korábban gazdaságilag inaktívak ismeretei a foglalkoztatásának és képzésének köszönhetően fokozatosan javulnak, amely termelékenységükben is megmutatkozik. A hatékonyság javulását elősegíti továbbá a globális értékláncokban való aktív részvétel és a gazdaság nyitottságából eredő versenykörnyezet is. Emellett az elmúlt években a technológia élvonalát képviselő külföldi feldolgozóipari vállalatok jelentős aktivitást mutattak Magyarországon. Ez egyrészt segíti a hazai beszállítók műszaki színvonalának fejlődését, másrészt javítja az oktatás színvonalát is, így idővel a gazdaság egészére pozitívan hat.

1.5. KÜLSŐ EGYENSÚLY

Az Európai Bizottság tavaszi előrejelzésében, valamint a Kormány prognózisában hasonlóan ítéli meg a külső egyensúlyi folyamatok alakulását. A külfölddel szembeni finanszírozási képesség stabilan masszív többletet mutathat az elkövetkező években.

Magyarország külfölddel szembeni finanszírozási képessége 2015-ben elérte a GDP 8,8%-át, ami historikusan és nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő. Ennek hátterében egyrészt az áll, hogy a dinamikus bővülő export következtében a külkereskedelem többlete évről évre nőtt, másrészt a csökkenő külső adósságnak köszönhetően mérséklődött a jövedelem kiáramlás, míg az Európai Unióból egyre erőteljesebbé vált a forrásbeáramlás.

A magas finanszírozási képesség a külső adósság csökkenésével párosult az elmúlt években, köszönhetően az MNB önfinanszírozási programjának, valamint annak, hogy javuló fundamentumok és alacsony hozamkörnyezet jellemzi Magyarországot. Ennek eredményeként a 2014 végén mért 85,2%-ról 2015 végére 75,6%-ra csökkent a nemzetgazdaság külfölddel szembeni GDP-arányos bruttó adóssága.

Az elkövetkező időszakban a külkereskedelem élénküléséhez változatlanul hozzájárul a feldolgozóipar, valamint hosszú távon a Kormány iparstratégiája is. Ugyanakkor a fenti hatásokat ellensúlyozza, hogy 2016-tól már csak az aktuális uniós ciklus támogatásait hívhatja le Magyarország, ezért idén a tavalyinál visszafogottabb EU-transzferbeáramlás várható. Bár az elmúlt években végrehajtott strukturális reformok elősegítik az új programozási időszak forrásainak gyorsabb felhasználását, összességében a finanszírozási képesség idén átmenetileg mérséklődhet.

A külfölddel szembeni finanszírozási képesség az elkövetkező években változatlanul magas szinten, a GDP 8%-a körül stabilizálódhat. A masszív többlet és a dinamikus gazdasági növekedés eredményeként erőteljesen csökkenhet a nemzetgazdaság külfölddel szembeni bruttó adóssága, a GDP 60%-a alá is süllyedhet, ami tovább mérsékli az ország sérülékenységét.

13. ábra: A külfölddel szembeni finanszírozási képesség alakulása

(a GDP százalékában négy negyedéves kumulált adatok)

